

Šľachtiteľský program plemena romanovská ovca

Úvod šľachtiteľského programu

Šľachtiteľský program a šľachtenie plemena romanovská ovca vychádza zo Zákona č. 194/1998 Z. z. o šľachtení a plemenitbe hospodárskych zvierat a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o šľachtení a plemenitbe“) a Smernice Rady 89/361/EHS týkajúcej sa čistokrvných chovných oviec a kôz. Napĺňanie šľachtiteľského programu sa vykonáva v súlade so Zákonom č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov, Vyhláškou Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 18/2012 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o identifikácii a registrácii oviec a kôz v znení vyhlášky č. 49/2015 Z. z., Vyhláškou Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 18/2001 Z. z. o vykonávaní kontroly úžitkovosti, kontroly dedičnosti a testovania úžitkových vlastností, kontroly zdravia, kontroly dedičnosti a testovania zdravia, hodnotenia zovňajšku hospodárskych zvierat, o založení a vedení plemennej knihy, založení a vedení plemenného registra, vedení predpísanej evidencie a o overovaní pôvodu hospodárskych zvierat, Rozhodnutím Komisie 90/254/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria pre schvaľovanie organizácií a združení chovateľov, ktoré zakladajú alebo vedú plemenné knihy pre čistokrvné plemenné ovce a kozy, Rozhodnutím Komisie 90/255/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria pre zápis čistokrvných plemenných oviec a kôz do plemenných kníh; Rozhodnutím Komisie 90/256/EHS, ktorým sa stanovujú metódy pre monitorovanie úžitkovosti a posudzovanie genetickej hodnoty čistokrvných plemenných oviec a kôz, Rozhodnutím Komisie 90/257/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria schvaľovania čistokrvných plemenných oviec a kôz a používania ich spermy, vajíčok a embryí na plemenárske účely, Rozhodnutím Komisie 90/258/EHS stanovujúcim zootechnické certifikáty o pôvode čistokrvných plemenných oviec a kôz, ich spermy, vaječných buniek a embryí. Tento šľachtiteľský program je zároveň vypracovaný s ohľadom na Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1012 o zootechnických a genealogických podmienkach na plemenitbu čistokrvných plemenných zvierat, hybridných plemenných ošípaných a ich zárodočných produktov a na obchodovanie s nimi a ich vstup do Únie a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 652/2014, smernice Rady 89/608/EHS a 90/425/EHS a zrušujú určité akty v oblasti plemenitby zvierat („nariadenie o plemenitbe zvierat“). Napĺňanie tohto šľachtiteľského programu sa musí vykonávať v súlade so štatútom plemenných kníh pre ovce chované na Slovensku. Tento šľachtiteľský program vychádza aj z dlhodobou stanovenými zásadami v predchádzajúcich štatútoch plemennej knihy pri šľachtení daného plemena na území Slovenskej republiky.

Napĺňanie a dodržiavanie tohto šľachtiteľského programu zaisťuje Zväz chovateľov oviec a kôz na Slovensku – družstvo, ako uznaná chovateľská organizácia podľa zákona o šľachtení a plemenitbe poverená Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky vedením plemennej knihy.

Šľachtiteľský program je súbor systematických opatrení a zámerov, vrátane zaznamenávania údajov, selekcie, plemenitby a výmeny plemenných zvierat a ich zárodočných produktov, ktoré boli navrhnuté a realizované s cieľom zachovať alebo posilniť želané fenotypové a genotypové znaky a vlastnosti v rámci cieľovej chovnej populácie. Na základe tohto šľachtiteľského programu sa stanovuje chovný cieľ predmetného plemena. Chovný cieľ sa stanovuje prostredníctvom chovateľských metód, ktoré sú definované pri hodnotení kontroly úžitkovosti.

Cieľom tohto šľachtiteľského programu je zvyšovanie genetickej hodnoty a úžitkovosti jedincov daného plemena na území Slovenskej republiky tak, aby mal nadväzovať na šľachtiteľské programy a chovné ciele v krajine pôvodu plemena a v ostatných

krajinách Európskej únie. Tento šľachtiteľský program sa vzťahuje na územie Slovenskej republiky.

Charakteristika plemena

Kožuchová ovca, vyšľachtená v Jaroslavskej oblasti Ruska koncom 17. storočia. V súčasnosti sa chová v mnohých krajinách sveta. Je to hrubovlnové, veľmi rané, vysoko plodné plemeno (s dedične ustálenou vysokou plodnosťou, ktorá dosahuje 250 - 300 %). Ovce majú vo vrhu 2 až 5 jahniat (výnimočne aj viac). Ruja sa vyskytuje takmer počas celého roka (polyestrické plemeno). Okrem vysokej plodnosti vyniká temperamentom a dobrým zdravím.

Je stredného telesného rámca, má úzky, valcovitý tvar tela, so silnou a ľahkou kostrou, hlava je klinovitá, klabonosá, čierno-hnedá s bielou lysinou na čele. Na končatinách a chvoste sú biele škvry. Chvost je krátky, pokrytý čiernym krycím vlasom. Končatiny sú vysoké a tenké. Rúno je zložené z pomerne dlhej podsady (60 - 80 mm) a krátkeho čierneho pesíka (40 - 50 mm). Pomer pesíkov k podsade je 1:4 až 1:10 čo má významný vplyv na kvalitu koží, ktoré spracované ako velúr svojou kvalitou nemajú konkurenciu. Vypracované kože hlavne z mladých zvierat sú pevné ľahké hrejivé a v porovnaní s kožami iných plemien viac ako o polovicu ľahšie.

Úžitkové vlastnosti

Je stredného telového rámca. Živá hmotnosť baranov je 65 kg a viac, bahníc 40 - 50 kg. Priemerný denný prírastok (ďalej len „PDP“) jahniat by mal byť vyšší ako 0,200 kg. Rúno je zložené z bielej, pomerne dlhej podsady (60 - 80 mm) a krátkeho čierneho pesíka (40 - 50 mm). Barany sú bezrohé, na krku im vyrastá hrubá, tmavá hriva. Vlna je z hľadiska sfarbenia pestrá, biela až čierna, sortimentov B - D, výťažnosť vlny 60 - 70 %. Ročná striž u baranov je 2,5 - 3,0 kg, u bahníc 1,5 - 2,0 kg. Pre špecifické zloženie rúna, vlna nemá význam pre spracovateľský priemysel

Popularita plemena medzi chovateľmi na Slovensku nie je na takej úrovni, ako by si pre svoje biologické prednosti (ranosť, plodnosť, mliečnosť a pevnú konštitúciu, kvalitné jahňacie kože a mäso) zasluhovalo. Plemeno sa využíva pri krížení miestnymi plemenami na zvýšenie plodnosti, resp. v hybridizačnom programe na tvorbu plodnej F₁ generácie.

Postup šľachtenia plemena

Základnou formou šľachtenia je čistokrvná plemenitba, so zámerom, aby parametre úžitkovosti u nás chovaných oviec plemena romanovská ovca sa vyrovnali parametrom, ktoré sú uvádzané v plemennom štandarde. Šľachtenie je založené na výbere geneticky najlepších jedincov do pozície rodičov ďalšej generácie. Základom šľachtiteľskej práce bude aj naďalej kontrola úžitkovosti. Získané dáta sa v budúcnosti pri dostatočne početnej populácii využijú na výpočet odhadu plemenných hodnôt štatistickou metódou BLUP Animal Model, ktorá umožní korekciu systematických vplyvov prostredia a využije informácie o všetkých príbuzných jedincov v rodokmeni, čím sa výrazne zvyšuje presnosť a spoľahlivosť odhadu.

Rýchlejší genetický pokrok predpokladá vyššiu intenzitu selekcie. Genetický vývoj populácie je týmto spôsobom zabezpečovaný hlavne výberom plemenných baranov. Keďže sa jedná o málo početnú populáciu, ktorá sa na Slovensku chová je potrebné rátať s nákupom plemenníkov zo špičkových chovov v EU.

Plemenný štandard a chovný cieľ plemena romanovská ovca chovaná v SR

Hlavné ukazovatele:

Ukazovateľ		romanovská ovca
Základná charakteristika	<i>Plemenný štandard</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Malý až stredný telesný rámec, ovce s typickým krátkym chvostom a charakteristickým sfarbením. • Najplodnejšie polyestrické plemeno. • Osobitná stavba rúna, pesíky krátke a čierne, podsada dlhšia a biela. • Ovce aj barany bezrohé.
Úžitkové zameranie	<i>Plemenný štandard</i>	Špecializované plodné plemeno. Kožuchový úžitkový typ.
	Chovný cieľ	Úžitkové zameranie - produkcia mäsa a vysokokvalitných koží. Prioritné zameranie: produkcia ľahkých jatočných jahniat a plemenných baranov pre hybridizačný program.
Hmotnosť bahníc	<i>Plemenný štandard</i>	45 kg
	Chovný cieľ	55 kg
Hmotnosť plemenných baranov	<i>Plemenný štandard</i>	65 kg
	Chovný cieľ	75 kg
Hmotnosť jariek	<i>Plemenný štandard</i>	35 kg
Hmotnosť aukčných baranov	<i>Plemenný štandard</i>	45 kg
	Chovný cieľ	55 kg
PDP jahniat do odstavu – jahničky	<i>Plemenný štandard</i>	0,170 kg
	Chovný cieľ	0,200 kg
PDP jahniat do odstavu – baránky	<i>Plemenný štandard</i>	0,210 kg
	Chovný cieľ	0,250 kg
Plodnosť na obahnenú ovcu	<i>Plemenný štandard</i>	220 %
	Chovný cieľ	260 %

*hmotnosť jahničiek do 1 roka musí byť minimálne 2/3 živej hmotnosti bahníc

**uvádzaná hmotnosť sa týka baranov vo veku nad 1 rok, do 1 roka musí mať baran minimálne 2/3 živej hmotnosti aukčného barana